

VIATGE A POLÒNIA

DEL 2 AL 9 DE JUNY DE 2018

Crònica escrita per:
CARME LLOMPART

EL NOSTRE RECORREGUT

POLSKA

Ens situarem: Polònia és una república de l'Europa Central. Els seus orígens, com el de tots els pobles, són confusos però es remunten més enllà de mil anys, quan era un conglomerat de tribus eslaves (huns, àvars...) És un poble que ha canviat tantes vegades de dependències i de fronteres que potser no saben ben bé què són. Actualment el sistema polític és d'extrema dreta, amb presidència femenina. Mantenen una forta exclusió d'acolliment de refugiats que malviuen al voltant de les seves fronteres. En té set, de fronteres: a l'oest Txèquia o Eslovàquia, al sud Ucraïna i Bielorússia i Lituània, a l'est el Mar Bàltic i al nord Kaliningrad (un ex enclavament rus). La seva superfície és de 313 quilòmetres quadrats amb una població d'uns 38 milions d'habitants.

L'any 966 es va crear l'actual país estabilitzat, amb l'adopció del cristianisme. Anades i vingudes de dinasties. L'any 1795 es va dividir entre Prússia, Rússia i Àustria. Després de la Primera Guerra Mundial (1918) es va reagrupar i va conquerir independència que va tornar a perdre per la Segona Guerra Mundial, primer per l'ocupació nazi i després per l'ocupació soviètica. Els polonesos mantenen un fort rebuig cap a Rússia. L'any 1989 el govern rus estava tan col·lapsat i fart dels polonesos que aquests van aprofitar per constituir-se en la Tercera República. I així estan.

El territori és una gran planura amb petites elevacions asimètriques situades al sud. L'artèria vital d'aquest poble és el Vístula, un riu ple de vida, de més de mil quilòmetres de llargada. L'Oder és l'altre gran riu. Els dos, desemboquen al Bàltic. Hi ha molts altres rius, molts llacs, el Hancza té 100m de fondària.

Warszawa (Varsòvia) ciutat fundada l'any 1596 és una gra ciutat. Enfillem una avinguda plena de til·lers, avets blaus... Domina el verd i bona olor. Les Ambaixades han colonitzat aquesta preciosa via (com sempre en espai privilegiat). Ara els carrers els formen les típiques construccions soviètiques: grisos i durs habitatges familiars de 40m. Creuem extensos i ben cuidats parcs on s'hi passegen les persones amb roba d'estiu. Fa calor. Una gran bandera russa oneja al cel d'un blau intens. Polònia cultiva l'amistat amb el seu gran aliat nord americà. Una gran construcció domina l'Skyline de Varsòvia; el Palau de Cultura i de la Ciència, dur i potent edifici emblemàtic d'estil socialista. Hi ha la palmera artificial que un dia van posar i no l'han retirada perquè va agradar molt. Nostàlgia d'un indret assolellat? Més aviat sembla l'esquelet d'una balena varada.

Arribem a l'hotel. Preciós.

L'emplenem de veus cridaneres. Anem a sopar a un típic restaurant turístic. Ens ho passem d'allò més bé ballant amb música amb massa decibels, estranyats però, de veure

la vocalista calçant avarques menorquines. La globalització...

Visita panoràmica a la ciutat; parc dels Banys de 1000 Ha., Palauets de la ruta reial, esglésies, moltes esglésies, Varsòvia en té més de 200, evidentment catòliques. No hem vist cap minaret i el protestantisme és minoritari. Per tot arreu hi ha banderes; blanca i vermella de Polònia, vermella i groga de Varsòvia.

Chopin és el gran referent. Bé, potser l'ha desbancat Joan Pau II. El músic, de pare francès, no va manifestar massa dependència al seu país ja que va marxar i no va tornar. Està enterrat en un altre lloc però el seu cor el van portar aquí. Jardins reials de Lazienki, extensos ben cuidats, plens de gent, però pocs turistes. Polònia encara no està massificada i els preus són assequibles, potser hem triat un bon moment per a visitar-la. No s'adverteix cap presència policial d'uniforme. Tot tranquil.

Una parelleta d'esquirols vermells s'aixequen de dues potes reclamant fruits secs. Un paó desplega la cua i inunda el dia de llum tornassolada a davant del palauet d'estil barroc (1786). Els canals amb barquetes plenes de famílies somnien que travessen l'Atlàntic.

Varsòvia té 9 ponts, dos d'ells penjats i el centre està ple de casetes de colors i placetes intimistes com de conte de fades. Però... Varsòvia va ser destruïda en un 70% durant la Segona Guerra, per tant, tot està reconstruït. De l'antic gueto, que era el més gran d'Europa, amb unes 300Ha on hi vivien (vivien?) 500 mil persones, en queda solament una placa de bronze a terra. La gran

plaça dels herois monument que honora els que van morir defensant el seu poble.

Plaça de la Deportació, més de 300.000 deportades. I seguim caminant, caminant...

L'any 2009 el govern comunista va autoritzar la visita de Wojtyla per una gran pressió internacional. Ara veiem una gran creu commemorativa de la visita del Papa polonès.

El parlament del segle XIX, l'any 1955 va acollir la trobada del Pacte de Varsòvia, l'any 1997 va ser substituït pel de l'OTAN i l'any 2004 van ingressar a la Unió Europea sense adherir-s'hi.

La seva moneda és'lzloty
(2 zlotys = 1 €)

Seguim caminant, caminant...

Us diu res el nom de Maria Skłodowska? És Marie Curie que agafa el nom del marit francès. Estem davant del lloc on treballava. Dona mereixedora de dos premis Nobel.

Capellans amb sotanes, monges amb tocats medievals, gent que aprofita el sol. De sobte, un tro anuncia una tempesta que no arriba, mentre, a casa nostra, està diluviant. Aquí massa calor. Una mànegua amb aspersor refresca el joc dels infants.

Avui el sopar està ple de música i balls folklòrics que uns turistes alemanys, veïns de taula, han contractat. Guió organitzat. Penso que és ben estrany...

Torum: viatge llarg i cansat per la monotonia del paisatge, tot planura i panells contra el soroll que encaiïxen la visió. Sort de la conversa de companys de viatge.

Aquesta és la ciutat natal de Copèr-

nic, fundada pels teutons, els quals van fer del riu el pas del blat que va enriquir la ciutat. És molt bonica i museística perquè els nazis no la van voler destruir. Els teutons encara sobreviuen i tenen la seu a Viena. Gent preparada i culta, van salvar Torum de la pesta, obligant les persones a rentar-se un cop la setmana i a anar a missa. El càstig per l'incompliment era "pujar al burro". L'animal tenia a sobre el llom una làmina de ferro d'uns 40cm., ara immortalitzat amb un de metall que hi ha a la plaça Major. Església on van batejar Copèrnic, una placeta amb una font envoltada de granotes, alguns hi van donar tres voltes per tenir bona sort. Com nens! A la torre inclinada no vam poder mantenir-nos drets. Rialles.

Poznan: el paisatge és més variat amb boscos i llacs, on els reis tenien la seva zona de caça plena de cabirols. Aquest sector forma part de l'anomenada ruta de l'Ambre, de la qual Polònia és gran productora, la qual cosa l'hi permet adquirir una gran font de divises. Hi ha peces precioses on es poden apreciar les herbes i insectes atrapats fa milions d'anys.

Esperem que siguin les 12 per veure sortir, del rellotge de la torre, dues cabretes de fusta que xocaran dotze vegades.

Wroclaw: Construïda el XIII sobre illes unides per cinc ponts a sobre del riu Oder, el riu tercer més gran de Polònia. 550.000 habitants, 100.000 estudiants que emplen les universitats. Molts Erasmus. És una ciutat molt bonica plena de llum i flors. Visitem la Universitat, el Castell reial,

l'Ajuntament, la Plaça Major. Caminem, caminem...

Cracòvia: Preciosa! Aquesta ciutat té una vida cultural i econòmica molt forta. 850.000 habitants i 6.000 mil monuments autèntics. El seu riu és el Vístula i la ciutat no va ser mai bombardejada. La catedral la van començar el segle XI i es va acabar el XIII, per tant, presenta diversos estils arquitectònics, el Castell de Wawel, la Basílica Mariana que deixava penetrar la llum desfeta amb colors pels seus grans vitralls. El trompeter enfilat reproduïa una música medieval i deia adéu amb la mà.

Cracòvia és una ciutat universitària. Un dia els seus estudiants es van manifestar disfressats de gnoms. Quin policia faria el ridícul d'apallissar un gnom? Des de llavors aquesta ciutat està coberta per 400 gnoms de bronze d'uns 40 cm enfilats als arbres, a les finestres, anunciant els comerços amb estris adients, fins i tot davant d'un banc amb una porteta arran de terra per a ells! Genial! Un dels divertiments turístics és anar descobrint gnoms. Però no en venen. Que estrany!

El ritme de visites que portàvem ens va impedir fer una estoneta de botigues i ens va saber greu. El museu anuncia l'original de "Dama amb un ermini" de Da Vinci. S'anunciava un congrés internacional (més de 30 a l'any). Ens diuen que l'atur és d'un 6% i el sou mitjà de 1.000€ mensuals. Tot possible amb l'excepció de comprar ambre.

A l'església dels Jesuïtes vam admirar les columnes de marbre i la cúpula amb frescos... El marbre era un

estuc especial i la volta era plana. Efecte òptic. Seguim caminant... antiga caserna general dels nazis, un pont amb antics fanals de gas que s'encenen i s'apaguen cada dia...

Caestochowa: la gent va en pelegrinatge cap a la Muntanya Blanca per veure la Verge Negra. Molta gent jove, gent gran, gent pregant agenollada. Els turistes anaven desfilant per un passadís que t'impedia aturar-te i mirar aquella Verge que no es veia, embolcallada per un "vestit" de brillants, perles, or... I en té onze! La icona bizantina és del XIII però un guia local ens diu que se suposa que està feta per Sant Lluc posat damunt la taula de la Sagrada Família (!!!) Alguns potser sortien de l'església enfervorits, altres, potser, amb una profunda tristor, recordant Pau: - "S'ha fet pobre per vosaltres"

La llista Schindler: La pel·lícula parlava d'un home xec, Òscar de nom i espia nazi. Per compensar-lo li van adjudicar una fàbrica d'olles. Què va passar perquè Òscar passés de botxí a salvador? Molt a prop de la seva fàbrica hi ha una gran plaça plena de grans cadires d'obra. En aquella plaça s'embarcaven els jueus cap als camps d'extermini. Es trobaven emplenant vagons atapeïts amb unes 60 persones, perduda ja l'esperança i adquirida la condició d'animals portats al sacrifici. Tres, quatre dies. Set, gana, olor d'excrements, olor de por, plors d'infants. Com es pot suportar el terror? Què pensava Òscar Schindler en veure'ls mentre anava cap a la seva fàbrica que està a tir de pedra? Ara la fàbrica és un museu. Veiem el seu despatx, la seva cadira, el gran mapa d'Europa a la seva

esquena, fotografies familiars. I la màquina d'escriure on, un a un, fins arribar a 1.100 van esdevenir lliures gràcies a un home que ho va perdre tot. De veritat ho va perdre tot? Està enterrat en una església catòlica de l'estat d'Israel. Els descendents van a portar-li una pedra.

Oswiecim: aquí hi ha Auschwitz. Antiga caserna on polítics polonesos, intel·lectuals, disminuïts, gitanos, i jueus van viure la ignomínia més gran que ha viscut la història de la humanitat. Una gran ombra negra va cobrir l'home amb les característiques impossibles d'interpretar, ni tan sols d'entendre.

Els edificis havien estat casernes, l'aire marcial d'una banda de música rebia els que baixaven dels vagons, mentre traspassaven la porta amb el lema: "El treball allibera". Així d'enganyats anaven desfilant cap a les 6 cambres de gas; vells, malalts, nens, tants nens... tret de les persones aptes per al treball, incloses femelles embarassades..., ja cremarien el nadó.

Traspassem la porta. Filats electrificats. Patíbul on recordem sis cossos trontollant. Patíbul on va ser ajusticiat el director del camp a prop del mur on s'afusellava. A les naus on portaven el ramat es podien asfixiar 1.500 persones alhora; 4.000 persones al dia. Forns crematoris, una urna de cendra recuperades. Bloc 11. Silenci. Les pedres parlaven dels castigats, petits caus on 2 o 3 persones destrossades, hi morien de gana. Fa mal. Alguns no van voler entrar, altres amagaven el sanglot tapant-se la boca. Anàvem passant. Vitrines plenes de cabells que abans eren de

color ros, o coure, o negre, cabells vius. Ara eren estopa, morts. Servirien per fer roba o estores. Abans eren cabells acariciats. Ara, era una muntanya repulsiva. Sabates. Muntanyes de sabates de tota mena, de tota mida, sabates de festa, de camp, d'estiu, sabates tan petites... Què és ara Auschwitz? El visiten dos milions de persones l'any, esglaons gastats. Per algú ha estat un parc temàtic? Algú ha reflexionat? Què ha representat per a cadascú de nosaltres aquesta visita al mal? Algú pot entendre com un poble màrtir martiritza el poble veí?

Birkenau: està ben a prop. L'altre camp més dur. Barracons de fusta, calor i fred que devia minvar la població. Lliteres, brutícia regalimant. Filera de latrines, 1 minut per persona.

Els camps de concentració es van liquidar l'any 1943. Alguns de nosaltres ja havíem nascut.

Als afores ens envolten uns camps ufanosos plens de blat. Turistes xinesos acaronen les espigues. Es fan fotos. Rialles...

Carme Llompart
Juny 2018

Qui
falta
a la
foto?

L'ARTUR!
EL FOTÒGRAF!

